

Justitieombudsmannen
Hans-Gunnar Axberger

Kritik mot Radiotjänst i Kiruna AB för handläggningen en avanmälan av avgiftspliktigt TV-innehav

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA kritik mot Radiotjänst i Kiruna AB (Radiotjänst). Av anmälan och därtill fogade bilagor framgick bl.a. följande.

En person, BB, flyttade i januari/februari 2009 till ett äldreboende. I samband därmed avanmälde hon sitt avgiftspliktiga TV-innehav till Radiotjänst.

Den 9 mars 2009 fick BB ett brev från Radiotjänst där det uppgavs att bolaget, för att kunna hjälpa henne med ärendet, behövde korrekta adressuppgifter avseende äldreboendet. Hon ombads därför att tillhandahålla dessa samt att, tills vidare, fortsätta att betala TV-avgiften.

Den 16 april 2009 sände Radiotjänst en påminnelse till BB att betala TVavgiften för perioden 1 april - 30 juni. BB sände den 6 maj ett brev till Radiotjänst i vilket hon uppgav att hon hade bott på vårdinrättningar sedan januari och att hon hade avanmält sitt TV-innehav i februari. Hon returnerade samtidigt den utsända fakturan. Den 18 maj sände Radiotjänst ut en andra påminnelse om att betala tv-avgiften för ovan angiven period. Bolaget underrättade henne vidare om att ärendet skulle skickas till Kronofogdemyndigheten om hon inte betalade. Den 26 maj sändes en faktura ut avseende perioden 1 juli - 30 september.

BB sände den 1 juni och 8 juni 2009 ytterligare brev till Radiotjänst. I dessa begärde hon att Radiotjänst omgående skulle skriva av ärendet eller meddela ett överklagbart beslut.

Den 16 juni 2009 sände Radiotjänst ett brev till BB där bolaget informerade henne om att hennes avanmälan var noterad från och med den 9 mars samma år.

Utredning

Radiotjänsts handlingar i BB:s ärende lånades in och granskades. Radiotjänst anmodades därefter att göra en utredning och yttra sig över anmälan såvitt avsåg bolagets handläggning i anledning av BB:s avanmälan.

I sitt remissvar, som var undertecknat av verkställande direktören CC, anförde Radiotjänst följande.

Handläggningen i ärendet

Radiotjänst i Kiruna AB får ett brev 2009-03-09 där det framkommer att BB flyttar till ett serviceboende 2009-03-11 och att tv-avgiften i och med detta avanmäls. Till följd av brevet sänder Radiotjänst ett brev daterat 2009-03-09 med förfrågan om namnet och adressen på boendet BB flyttar till.

Radiotjänst får ett brev 2009-05-08 som inte besvaras.

Ytterligare brev inkommer till Radiotjänst 2009-06-04, 2009-06-09 och 2009-06-16. Dessa brev besvaras av Radiotjänst 2009-06-16. I brev som kom till Radiotjänst 2009-06-04 framgår att BB gett bort sin tv-mottagare till annan person innan hon flyttade till vårdboendet. I svaret från Radiotjänst framgår att avanmälan registreras från och med 2009-03-09. Aktuell handläggare upprättar en anteckning 2009-06-16 där det framgår att hon inte hittar något vårdboende på angiven adress. Vidare framgår av anteckningen att handläggaren uppfattar att BB gett bort sin tv-mottagare 2009-03-09 vilket framgår av brevet som inkommit till Radiotjänst 2009-06-04.

Radiotjänsts bedömning

När en person flyttar till ett vårdboende kan det i vissa fall innebära att tv-avgift inte ska betalas. Detta framgår av 2b§ 2 punkten lagen (1989:41) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. I dessa fall betalar vårdinrättningen en tv-avgift som även omfattar tv-mottagare som är avsedda att användas av dem som får vård.

För att Radiotjänst ska kunna avgöra om en person omfattas av regeln i 2b§, behöver vi veta vilket boende personen kommer att flytta till. I samråd med kommunen eller den privata vårdgivaren avgörs om boendet är ett vårdboende eller om det kan ses som ett vanligt ordinärt boende. Detta är bakgrunden till den förfrågan om boendets namn och adress som Radiotjänst skickade 2009-03-09. Radiotjänst har inte fått något svar på förfrågan om vilket boende BB flyttat till, och har till följd av detta inte kunnat utreda om hon skulle betala tv-avgift eller inte med utgångspunkt i boendefrågan.

Radiotjänst har inte besvarat brevet med ankomstdatum 2009-05-08. Av handlingarna går det inte att utläsa anledningen till varför inte Radiotjänst gjort det. Radiotjänst skulle ha besvarat brevet och har därför brustit i handläggningen i den delen.

AA bereddes tillfälle att yttra sig över Radiotjänsts remissvar.

Rättslig reglering

Den 1 januari 2010 trädde vissa ändringar av lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, i kraft. Ändringarna har, såvitt avser de bestämmelser som är aktuella i det här ärendet, inte inneburit några ändringar i sak. Fortsättningsvis kommer hänvisningar att ske till lagens bestämmelser i den nu gällande lydelsen.

Enligt 2 a § i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst ska den som innehar en TV-mottagare betala radio- och TV-avgift till Radiotjänst. I lagens 3 § stadgas vissa begränsningar i denna skyldighet. Där föreskrivs bl.a. att en enda radio- och TV-avgift ska betalas för samtliga TV-mottagare som finns hos en vårdgivare och som är avsedda att användas av dem som får vård på vårdgivarens sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag.

När Radiotjänst till följd av en anmälan eller på annat sätt får reda på att någon innehar en TV-mottagare ska bolaget, om avgiftsskyldighet följer med innehavet, fatta beslut om avgift (9 §).

Radio- och TV-avgift ska betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält att det avgiftspliktiga innehavet har upphört och anmälan har kommit in till Radiotjänst (11 §). Bestämmelsen medger inget utrymme för Radiotjänst att, i anledning av en gjord avanmälan, pröva den avgiftsskyldiges uppgifter om att hans eller hennes avgiftspliktiga innehav har upphört. Av lagens förarbeten framgår att den enskilde inte heller är skyldig att ange skälen till en avanmälan och att Radiotjänst inte får efterfråga dessa. Detta innebär inte att Radiotjänst därigenom saknar möjlighet att vid avanmälningstillfället lämna information om reglerna kring avgiftsskyldigheten. Oriktiga avanmälningar borde, uttalas vidare i förarbetena, kunna undanröjas genom en ömsesidig och på frivillig basis genomförd dialog mellan anmälaren och Radiotjänst (se prop. 1996/97:165 s. 12 f).

Bedömning

Av utredningen framgår att BB den 9 mars 2009 sände en skrivelse till Radiotjänst i vilken hon upplyste bolaget om att hon den 11 mars skulle flytta till ett serviceboende. Hon uppgav att hon därför sade upp TV-licensen och att hon inte avsåg betala räkningen för perioden 1 april - 30 juni 2009. Denna skrivelse kan svårligen tolkas på något annat sätt än som en anmälan från BB till Radiotjänst om att hennes avgiftspliktiga TV-innehav upphörde från och med den 11 mars.

Radiotjänst synes ha uppfattat saken så att BB fortfarande innehade TV men att hon ansåg att innehavet inte längre skulle vara avgiftspliktigt. Därför, och eftersom Radiotjänst uppenbarligen ansåg det oklart huruvida BB:s nya boende var sådant att det träffades av undantaget i nuvarande 3 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, synes man ha beslutat att utreda den saken närmare.

Som angetts ovan ger lagen emellertid inget utrymme för Radiotjänst att, i anledning av en gjord avanmälan, pröva den avgiftsskyldiges uppgifter om att hans eller hennes avgiftspliktiga TV-innehav har upphört. Radiotjänst förfor alltså felaktigt när bolaget krävde in kompletterande uppgifter från BB och uppmanade henne att tills vidare fortsätta betala avgiften. Avanmälan skulle ha registrerats i enlighet med BB:s begäran.

Vad AA i övrigt anfört föranleder inga uttalanden från JO:s sida.